

دفترچه درسنامه دهم ریاضی و تجربی - آزمون ۱۴ آذر ۱۴۰۴

نام درس	شماره صفحه فلاصه درس	شماره صفحه سؤالات تشریحی
فارسی (۱)	۳-۲	۵-۴
عربی، (زبان قرآن) (۱)	۷-۶	۹-۸
دین و زندگی (۱)	۱۰	۱۲-۱۱
زبان انگلیسی (۱)	۱۴-۱۳	۱۶-۱۵

پدیدآورندگان

نام درس	پدیدآورندگان	عیار علمی
فارسی (۱)	رامیلا عسگری	رتبه ۴۰۶- انسانی ۱۴۰۲
عربی، (زبان قرآن) (۱)	کیانا یوسف زاده	رتبه ۹۷- انسانی ۱۴۰۲
دین و زندگی (۱)	محمدفرحان فخاریان	رتبه ۱۵۱- تجربی ۱۴۰۴
زبان انگلیسی (۱)	ایلیا حبیبی	رتبه ۲۰۳۸- زبان ۱۴۰۲

مسئول دفترچه	امیرحسین کاروین
--------------	-----------------

ویژگی‌های درسنامه:

- حاوی خلاصه درس‌هایی که تمام نکات مهم درس را دربرمی‌گیرند.
- ۵ سؤال تشریحی با توجه به بودجه‌بندی هر درس انتخاب شده‌اند.
- این سؤالات نکات مهم هر درس را دارد.
- پاسخ هر مجموعه سؤال تشریحی پس از آن قرار گرفته است.
- مجموعه مناسبی برای مرور پیش از آزمون، به ویژه هفته دوم است.

درس ۶: مهر و وفا

ادبیت غنایی:

❖ ادبیات غنایی، اشعار و متونی است که احساسات، عواطف شخصی، حالات عاشقانه و امید و آرزو را با زبانی نرم و لطیف بیان می‌کند. در ادبیات فارسی، موضوع‌های غنایی با مفاهیمی همچون، عشق، عرفان، مرثیه، مناجات و گلایه و شکایت، معمولاً در قالب‌های شعری غزل، مثنوی و رباعی و نیز در قالب نثر نوشته می‌شود. ادبیات عرفانی ما که بسیار غنی و گسترده است، در حوزه ادبیات غنایی قرار می‌گیرد.

لغات:

حدیث: ماجرا، روایت، سخن

حقه: محفظه کوچکی که دری جداگانه دارد و برای نگهداری اشیای گران‌بها به کار می‌رود، جعبه، صندوق

سودا: اندیشه، هوس، خیال **صبا:** بادی که از طرف شمال شرقی وزد؛ باد بهاری **معاش:** زندگی، زیست، زندگانی کردن

معانی ابیات:

بیت ۱: هر کسی که از اهل وفا و اولیاء الله و عارفان حقیقی، جانبداری کند و به آن‌ها متمایل گردد، خداوند در همه حال او را از هر بلا و آفتی حفظ می‌کند.

بیت ۲: سخن دوست را جز به دوست نمی‌گوییم. زیرا تنها آشناست که راز عشق را فاش نمی‌کند.

بیت ۳: ای دل چنان زندگی کن که اگر روزی دچار لغزشی شدی، فرشته آسمان با دعا تو را از گزند آن، حفظ کند.

بیت ۴: اگر آرزوی آن را داری که معشوق بر سر پیمان خود بماند، تو نیز چنان کن تا او عهد خود را نشکند.

بیت ۵: ای باد صبا، آن گاه که بر زلف معشوق گذر می کنی و زلفش را پریشان می نمایی، به دلم که در آن سر زلف جای دارد، از راه لطف و

محبت به او بگو که همان جا بمان؛ زیرا جای خوبی است. از زلف یار بخواه که از دل من خوب مراقبت کند.

بیت ۶: چون به او گفتم که نگهدار من باش، مراعات کن، پاسخ داد: از دست بنده کاری ساخته نیست؛ مگر اینکه خدا خودش نگه دارد.

بیت ۷: دار و ندار و همه وجودم فدای آن یاری که حق دوستی را نگه دارد و وفادار باشد.

بیت ۸: غبار گذرگاه تو کجاست تا حافظ آن را به یادگاری از نسیم صبا نگهداری کند؛ زیرا هدیه ای بس ارزشمند است.

قلمرو زبانی:

در جمله، ضمائر پیوسته در سه نقش ظاهر می شوند:

نقش ضمائر:

۱- مفعول: می فرستم ← تو را می فرستم

۲- متمم: گفتم ← به تو گفتم

۳- مضاف الیه: حُسن ← حُسن تو

قلمرو ادبی:

هرگاه در عبارت یا بیتی، یک کلمه ای به چند معنا به کار رود، آرایه ایهام پدید می آید. ایهام از ریشه «وهم» و به معنای «به تردید و

گمان افکندن» است.

سوالات درس فارسی

۱. نقش دستوری ضمیر مشخص شده در کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

الف) چو گفتمش دلم را نگه دار چه گفت / ز دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد

ب) هر آنکه جانب اهل وفا نگه دارد / خداهش در همه حال از بلا نگه دارد

ج) به خدا می سپارمت تا همیشه زنده باشید.

د) وقتی دل سودایی می رفت به بستان ها / بی خویشتم کردی بوی گل و ریحان ها

۲. معنی هر یک از عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی / ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد

۳. دو بیت زیر را با هم مقایسه کنید و مفهوم مشترک آن ها را بیان کنید.

الف) حدیث دوست نگویم، مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد

ب) تا نگردي آشنا زین پرده رمزی نشنوی / گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش

۴. نوع ادبی متن زیر را مشخص کنید و دلیل خود را بنویسید.

«صبا بر آن سر زلف ار دل مرا بینی / ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد»

۵. هر یک از ابیات گروه «الف» با کدام آرایه گروه «ب» ارتباط دارد؟ در گروه «ب» یک مورد اضافی است.

(الف)	(ب)
الف) مرغ دل باز هوادار کمان ابرویی است / ای کبوتر نگران باش که شاهین آمد	استعاره
ب) چو تنها ماند ماه سرو بالا / فشاند از نرگسان لؤلؤی لالا	حسن تعلیل
ج) پشت دیوار آنچه گویی، هوش دار / تا نباشد در پس دیوار، گوش	حسن آمیزی
د) از صدای سخن عشق ندیدم خوش تر / یادگاری که در این گنبد دوار بماند	مجاز
	ایهام

پاسخنامه سؤالات فارسی

۱. الف «ش» در «گفتمش»: متمم (به او گفتم)

ب «ش» در «خداش»: مفعول (خدا او را)

ج «ت» در «می‌سپارمت»: مفعول (تو را می‌سپارم)

د «م» در «بی‌خویشتم»: مفعول (من را بی‌خویشتن کردی)

۲. ای نسیم بهاری، اگر دل مرا در سر زلف محبوب دیدی، با مهربانی به او بگو که جایش را حفظ کند و از آن مکان امن دور نشود.

۳. مفهوم مشترک دو بیت:

محرم راز بودن دوست و این که تنها عاشق حقیقی محرم اسرار

۴. نوع ادبی شعر: غنایی؛ زیرا بیانگر احساسات، عواطف شخصی و حالات عاشقانه شاعر با زبانی نرم و لطیف است.

۵. الف) ایهام: نگران ۱- بیننده ۲- مضطرب

ب) استعاره: سرو بالا (معشوق)، نرگس (چشم)، لؤلؤ (اشک)

ج) مجاز: گوش (انسان سخن‌چین)

د) حس‌آمیزی: دیدن صدا

عربی (۱):

درس سوم: مَطَرُ السَّمَكَ

واژه:

أَثَار = برانگیخت	حَيَّرَ = حیران کرد
اِحْتَفَلَ = جشن گرفت	سَحَبَ = کشید
أَصْبَحَ = شد	سَمَّى = نامید
إِعْصَار = گردباد	سَنَوَى = سالانه
أَمْرِيكَا الوُسْطَى = آمریکای مرکزی	صَدَّقَ = باور کرد
أَمْطَرَ = باران بارید	حَتَّى تُصَرِّقَ = تا باور کنی
بَسَطَ = گستراند	ظَاهِرَة = پدیده
بَعَدَ = دور شد	فِلم = فیلم (جمع: أفلام)
تَرَى = می بینی	المُحِيطُ الاطلسی = اقیانوس اطلس
تَسَاقَطَ = پی در پی افتاد	مَفْرُوش = پوشیده، فرش شده
التَّعَرَّفُ عَلَی = شناختن	مِهْرَجَان = جشنواره
تَلَجَ = برف، یخ (جمع = ثُلُوج)	نَزُول = پایین آمدن، بارش
حَسَنًا = بسیار خوب	

قواعد:

افعال براساس شکل سوم شخص مفردشان به دو دسته تقسیم می شوند:

گروه اول: افعالی که از ۳ حرف اصلی تشکیل شده اند، مثل: خَرَجَ، ذَهَبَ، قَطَعَ

گروه دوم: افعالی که از ۳ حرف اصلی و تعدادی حروف زائد تشکیل شده اند، مثل: انقلب، استخرج

نکته: به افعال گروه اول، افعال مجرد (تنها) و به افعال گروه دوم افعال مزید (دارای اضافات) گفته می شود.

نکته: نحوه قرارگیری و تعداد حرف زائد افعال مزید را، خود به چندین بخش تقسیم می کند.

فعل مزید استفعال:

صرف فعل: اِسْتَفْعَلَ (ماضی)، يَسْتَفْعِلُ (مضارع)، اِسْتَفْعَلَ (الأمر)، اِسْتَفْعَلَ (مصدر)

تعداد حرف زائد: ۳ (الف، ت، س)

فعل مزید افتعال:

صرف فعل: اِفْتَعَلَ (ماضی)، یَفْتَعِلُ (مضارع)، اِفْتَعِلْ (امر)، اِفْتَعَالُ (مصدر)

تعداد حرف زائد = ۲ (الف و ت) **مثال:** اِشْتَغَلَ = کار کرد

فعل مزید انفعال:

صرف فعل: اِنْفَعَلَ (ماضی)، یَنْفَعِلُ (مضارع)، اِنْفَعِلْ (امر)، اِنْفَعَالُ (مصدر)

تعداد حرف زائد: ۲ (الف و ن)

ترجمه فعل: به صورت لازم ترجمه می شود

مثال: اِنْفَتَحَ: باز شد

فعل مزید تفعّل:

صرف فعل = تَفَعَّلَ (ماضی)، یَتَفَعَّلُ (مضارع)، تَفَعَّلْ (امر)، تَفَعُّلُ (مصدر)

تعداد حرف زائد: ۲ (ت و تشدید روی عین)

مثال: تَخَرَّجَ = دانش آموخته شد.

نکاتی در مورد افعال مزید:

- (۱) به تشخیص آن‌ها از فعل‌های مجرد توجه کنید.
- (۲) به تشخیص ماضی از مضارع افعال مجرد توجه کنید.
- (۳) به اعراب (حرکت‌گذاری) افعال مزید توجه کنید.
- (۴) افعال مزید در صیغه‌های مختلف می‌روند و اشکال آن‌ها تغییر می‌کند.

مثال: اِسْتَرْجَعْتُ: اُسْتُرْجِعَ = (پس گرفتم، پس می‌گیرم)

سؤالات درس عربی (۱)

(۱) عَيِّنِ الْجَوَابَ الصَّحِيحَ:

(۱) أَلَأَمْرُ مِنْ «تُحْسِنُونَ»

أحسنوا ☐ أحسنوا ☐ أحسنوا ☐

(۲) النَّفْيُ مِنْ «يَعْتَذِرُونَ»

لا يعذرون ☐ لا يعذروا ☐ لا يعذرون ☐

(۳) الْمَصْدَرُ مِنْ «اسْتَعْلَمَ»

إعلام ☐ استعلام ☐ استلام ☐

(۲) كَمِّلِ الْجَدُولَ:

ماضي	مضارع	امر	مصدر
إِعْتَذَرْتُ	تَعْتَذِرُ	إِعْتَذِرْ	إِعْتِذَارٌ
.....			پوزش خواستن

(۳) ترجم العبارات التالية:

(۱) يَبْسُ الْعُلَمَاءُ مِنْ مَعْرِفَةِ سِرِّ تِلْكَ الظَّاهِرَةِ الْعَجِيبَةِ.

(۲) «واعتصموا بحبلِ الله جميعاً و لا تفرقوا»

(۴) انتخب الترجمة الصحيحة:

(۱) أرسلوا فريقاً لزيارة المكان.

الف) گروهی را برای دیدن مکان بفرستید. ☐

ب) گروهی را برای دیدن مکان فرستادند. ☐

(۲) «اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ»

خدا سرپرست کسانی است که

الف) ایمان آوردند آنها از تاریکی ها به سوی روشنایی خارج می شوند. ☐

ب) ایمان آوردند آنها را از تاریکی ها به سوی روشنایی خارج می کند. ☐

(۵) انتخب الكلمة المناسبة:

الف) یا صدیقاتی جوازاتکن فی ایدیکن. (اجعلوا - اجعلن)

ب) زملائی العلماء فی حیاتهم. (تجلسون - يجالسون - يجالسن)

ج) غداً صحيفة. (سأستلم - استلمت)

د) الطلاب فی المدرسة. (یدرس - یدرسون - تدرسون)

پاسخنامه سؤالات عربی (۱)

(۱)

- ۱) أَحْسِنُوا؛ تُحْسِنُونَ فعل مضارع از باب إفعال، امر باب إفعال تنها امری است که همزه آن فتحه دارد)
- ۲) لَا يَعْتَذِرُونَ؛ (برای ساخت فعل نفی «لا» به اول فعل مضارع اضافه می‌کنیم و آخر فعل را تغییر نمی‌دهیم)
- ۳) استعلام مصدر بر وزن إستفعال

(۲)

ماضی	مضارع	امر	مصدر
إِعْتَذَرْتُ	تَعْتَذِرْنَ	إِعْتَذِرْ	إِعْتِذَارٌ
پوزش خواست	پوزش می‌خواهید (جمع مونث)	پوزش بخواه	پوزش خواستن

(۳)

- ۱) دانشمندان از شناختن رازِ آن پدیده عجیب مأیوس شدند.
- ۲) و همگی به ریسمان خدا چنگ بزئید و پراکنده نشوید.

(۴)

- ۱) ب؛ أَرْسَلُوا: فعل ماضی صیغه جمع مذكر غایب به معنای «فرستادند»
- ۲) ب؛ يُخْرِجُ: فعل مضارع از باب إفعال به معنای «خارج می‌کند»

(۵)

- الف) إَجْعَلْ: فعل امر جمع مؤنث مخاطب
- ب) يُجَالِسُونَ: به معنای هم‌نشینی می‌کنند (ثلاثی مزید باب مُفاعَلَة)
- ج) سَأَسْتَلِمُ: بخاطر قید غداً فعل باید به صورت آینده باشد.
- د) يَدْرُسُونَ

درس ۴: آینده روشن

پیامبران الهی، نه تنها امکان وجود جهان دیگر را اثبات می کردند، بلکه با استدلال های مختلف وجود آن را ضروری می دانستند.

همه ما از یک قانون عقلی پیروی می کنیم که می گوید: «دفع خطر احتمالی، لازم است».

پیامبران عاقل ترین و راستگوترین مردمان در طول تاریخ بوده اند و با قاطعیت کامل از وقوع معاد خبر و نسبت به آن هشدار داده اند.

در قرآن کریم نیز بعد از یکتاپرستی، درباره هیچ موضوعی به اندازه معاد سخن گفته نشده است.

معاد بخشی قطعی از زندگی ماست، که جاوید و ابدی خواهد بود.

دلایل قرآن برای اثبات معاد:

(۱) دلایلی که بر امکان معاد دلالت دارند: (نشناختن قدرت خدا)

الف) آفرینش نخستین انسان: همان گونه که خداوند قادر است انسان را در آغاز خلق کند، می تواند بار دیگر نیز او را زنده کند.

ب) بیان نمونه هایی از زنده شدن مردگان: ماجرای عزیر پیامبر (ع)

ج) اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت: فرارسیدن بهار، رستاخیز طبیعت است.

(۲) دلایلی که بر ضرورت معاد دلالت دارند:

الف) معاد لازمه حکمت الهی: خدا حکیم است و هیچ کاری از کارهای او بیهوده و عبث نیست.

ب) معاد لازمه عدل الهی:

ب.۱) در این عالم همه به پاداش یا کیفر تمام اعمال خود نمی رسند.

ب.۲) این جهان ظرفیت جزا و پاداش کامل انسان ها را ندارد.

خداوند در قرآن می فرماید: (انسان در وجود معاد شک ندارد) بلکه [علت انکارش این است که] او می خواهد [بدون ترس از دادگاه قیامت]

در تمام عمر گناه کند.

سوالات درس دین و زندگی (۱)

۱. اصطلاح زیر را تعریف کنید.

الف) نفس لوامه :

۲. کشف ارتباط

..... ؟

۲. هر یک از عبارت‌های ستون «الف» را با عبارت‌های ستون «ب» ارتباط دهید. (یک مورد اضافه است).

الف	ب
۱) نیرویی که با آن می‌اندیشیم و مسیر درست زندگی را از راه غلط تشخیص می‌دهیم.	الف) سرشت خدا آشنا
۲) ویژگی که باعث شد انسان مسئول سرنوشت زندگی خود باشد.	ب) اراده و اختیار
۳) واکنش نشان دادن در برابر گناه و زشتی نشانه آن است.	ج) نفس سرزنشگر
	د) عقل

.....

۳. جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف) از نظر پیامبر اکرم (ص) کسانی هستند که فراوان به یاد مرگ‌اند و بهتر از دیگران خود را برای آن آماده می‌کنند.

ب) گاهی سبب دوری ما از خداوند و فراموشی یاد او می‌شود.

.....

۴. پاسخ کوتاه دهید.

الف) هدفی که پاسخگوی بهتر کدام دو ویژگی ما باشد، هدف کامل‌تری است؟

ب) اختلاف در هدف‌های زندگی ما ریشه در چه دارد؟

.....

۵. پاسخ کامل دهید.

الف) یکی از راه‌های فریب انسان توسط شیطان را بنویسید.

ب) علت ایجاد شور و نشاط پس از اعتقاد به معاد را توضیح دهید.

.....

پاسخنامه سؤالات دین و زندگی (۱)

۱. الف) نفسی که در مقابل گناه و زشتی واکنش نشان می‌دهد و آنگاه که به گناه آلوده شد، خود را سرزنش و ملامت می‌کند.

.....

۲. ۱) د / ۲) ب / ۳) ج

.....

۳. الف) باهوش‌ترین مؤمنان

ب) غفلت‌ها

.....

۴. الف) دو ویژگی «متنوع بودن استعدادهای انسان» و «بی‌نهایت‌طلبی او».

ب) ریشه در نوع نگاه و اندیشه انسان دارد.

.....

۵. الف) شیطان می‌خواهد به وسیله شراب و قمار، در میان شما دشمنی و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا و نماز باز دارد و یا شیطان، هر کاری را که (گناهکاران) می‌کردند، در نظرشان زینت می‌دهد.

ب) این شور و نشاط به این دلیل است که انسان می‌داند هیچ یک از کارهای نیک او در آن جهان بی‌پاداش نمی‌ماند؛ زیرا هر غمی را که از دل غمگینی پاک می‌کند و هر خدمتی را که به محرومی می‌کند و هر باری را که از دوش انسانی برمی‌دارد، در پیشگاه خداوند دارای اجر و مزد است.

.....

زبان انگلیسی (۱):

مطالب مهم درس اول کتاب vision 1 را در درسنامه آزمون‌های قبل آموختیم. در این درسنامه قصد داریم با کلمات مهم

درس دوم زبان انگلیسی دهم آشنا شویم و تعدادی سؤال مرتبط با املا و معنی آن‌ها را بررسی کنیم.

معنای فارسی	واژه	معنای فارسی	واژه
تمرین، ورزش	exercise	مشابه، همانند	alike
حقیقت	fact	تمام طول روز	all day long
معروف، مشهور	famous	شگفت انگیز	amazing
چرخیدن، گشتن به دور	go around	دور و بر، اطراف	around
اتفاق افتادن	happen	خون	blood
تندرست، سالم	healthy	بدن	body
قلب	heart	شجاع، دلیر	brave
آسمان، بهشت	heaven	شتر	camel
چه شگفت انگیز!	How wonderful!	حمل کردن	carry
علاقه	interest	سلول	cell
جالب	interesting	شفاف-پاک کردن	clear
مشتري	Jupiter	جمع آوری کردن	collect
بزرگ	large	آفرینش، خلقت	creation
مایع	liquid	روزانه	daily
مریخ	Mars	دفاع کردن	defend
عطارد، تیر	Mercury	متفاوت	different
میمون	monkey	قطره	drop
بیشتر از	more than	هر کدام، هر	each

earth	کره زمین	near	نزدیک
energy	انرژی	Neptune	نپتون
observatory	رصدخانه	soldier	سرباز
of all	از همه	strong	قوی
orbit	مدار، چرخیدن	such as	مثل، از قبیل
order	ترتیب، دستور، سفارش	sun	خورشید
planet	سیاره	than	از
powerful	قدرتمند	thousand	هزار
pump	پمپاژ کردن، پمپ	Uranus	اورانوس
ring	حلقه	useful	کارآمد، مفید
rocky	سنگی	Venus	ونوس
round	گرد، اطراف، دایره‌ای	village	روستا، دهکده
Saturn	زحل، کیوان	without	بدون
sign	علامت، نشانه، تابلو	wonder	شگفتی، حیرت
		wonderful	فوق العاده، شگفت انگیز

سوالات درس زبان انگلیسی (۱)

۱. املاي کلمات زیر را کامل کنید.

- 1) ex_r _se 2) _b _rv_tory 3) s_ld _r 4) t _ _u_and

۲. جملات را با کلمات داده شده تکمیل کنید. (یک کلمه اضافی است)

healty/ drop/ without/ carry/ orbit

- 1) That bag was too heavy for me to
2) We should eat food to have enough energy.
3) There are millions of cells in one of blood.
4) Earth goes around the sun in a big

۳. گزینه ناهماهنگ را مشخص کنید.

1) a) orbit	b) venus	c) cell	d) ring
2) a) interesting	b) amazing	c) useful	d) wonderful

۴. جاهای خالی را با شکل صحیح از کلمات داخل پرانتز پر کنید.

- 1) I saw two (man) in the street last night.
2) The (bus) in our city are old.
3) They were trying to steal a (car). Ten (minute) later, police caught them.

۵. گزینه صحیح را انتخاب کنید.

A: There is a good film about the Persian zebra on TV tonight.

B: Yes, I know. We it.

a) are going to watch	b) watched
c) will watch	d) watch

پاسخنامه سؤالات درس زبان انگلیسی (۱)

۱.

- 1) exercise 2) observatory 3) soldier 4) thousand
-

۲.

1) carry

آن کیف برای حمل کردن برای من خیلی سنگین بود.

2) healthy

ما باید غذای سالم بخوریم تا انرژی کافی داشته باشیم.

3) drop

میلیون‌ها سلول در یک قطره خون وجود دارد.

4) orbit

زمین در یک مدار بزرگ به دور خورشید می‌چرخد.

.....

۳.

c) 1

a) مدار

b) زحل

c) سلول

d) حلقه

c (2

(b شگفت‌انگیز

(a جالب

(d شگفت‌انگیز

(c مفید

.....

۴.

1) men

من دیشب دو مرد را در خیابان دیدم.

2) buses

اتوبوس‌های شهر ما قدیمی هستند.

3) car/minutes

آن‌ها تلاش می‌کردند تا یک ماشین را بدزدند، ده دقیقه بعد پلیس دستگیرشان کرد.

.....

۵. (a): آ: امشب یک فیلم خوب درباره I گورخر ایرانی در تلویزیون به نمایش در می‌آید.

ب: بله، می‌دانم. ما قرار است آن را تماشا کنیم.